

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 34370
Nom: Farmacologia
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1200 - Grau Infermeria	Facultat d'Infermeria i Podologia	2	Primer quadrimestre
1213 - Grau en Infermeria (Ontinyent)	Facultat d'Infermeria i Podologia	2	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1200 - Grau Infermeria	Farmacología y dietética	BÀSICA
1213 - Grau en Infermeria (Ontinyent)	Farmacologia i dietètica	BÀSICA

COORDINACIÓ

ENRIQUE DOMINGUEZ FERNANDO

TRAPERO GIMENO MARIA ISABEL

BRAGE SERRANO RICARDO

RESUM

L'assignatura Farmacologia dins del currículum de grau en Infermeria, pertany al bloc de matèries bàsiques, formant part del conjunt de matèries d'aprofundiment. Aquesta assignatura se situa en el segon any del grau, en el primer quadrimestre. L'objectiu bàsic de la Farmacologia és aconseguir millorar la cura dels pacients mitjançant la promoció de la utilització de fàrmacs de manera segura i eficaç (O.#M.#S., 1970).

L'exercici de la pràctica infermera, en les seues diferents modalitats de cures generals o especialitzades, implica necessàriament la utilització de medicaments i productes sanitaris. En concret, el procés d'atenció infermer és especialment important durant l'administració de la medicació i el seguiment farmacoterapèutic; els cuidats infermers buscaran adaptar el tractament farmacològic a les necessitats

canviants del malalt. A més, actualment a Espanya la prescripció infermera de medicaments és una realitat (RD 954/2015 i RD 1302/2018) tant de manera autònoma com col·laborativa.

Per això, tant la Farmacologia General com la Farmacologia Clínica són fonamentals en la formació del futur infermer/a, ja que la terapèutica racional es basa quasi totalment en els principis adquirits mitjançant l'educació i preparació en Farmacologia. Així, en aquesta assignatura, s'estudiarà en primer lloc, els principis bàsics pels quals els fàrmacs s'incorporen a l'organisme, es distribueixen i s'eliminen, així com les bases dels seus mecanismes d'acció. I posteriorment en la part especial, es proporcionen els coneixements dels mecanismes d'acció, les propietats farmacocinètiques i els efectes terapèutics i indesitjables dels diferents grups farmacològics.

CONEXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Per a poder assolir els objectius i competències descrits, és important que l'alumnat dispose d'uns bons coneixements de matèries que conformen el Grau d'Infermeria, com ara anatomia, biologia, fisiologia i fisiopatologia.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

-

Conèixer els diferents grups de fàrmacs, els principis de la seua autorització, ús i indicació i els mecanismes de la seua acció. Utilització dels medicaments, avaluant els beneficis esperats i els riscos associats i/o efectes secundaris derivats de la seua administració i consum en funció de la diferència sexual.

Conèixer l'ús i la indicació de productes sanitaris vinculats a les cures d'infermeria, posant una atenció especial a la diferència segons edat i sexe.

Desenvolupar accions d'educació per a la salut utilitzant les estratègies adequades a les persones, famílies i comunitats, i posar a l'abast de la població i en un llenguatge comprensible la informació científica i les recomanacions que se'n deriven.

Mantenir i actualitzar la competència professional, prestant una importància especial a l'aprenentatge de manera autònoma de nous coneixements i tècniques i a la motivació per la qualitat en l'atenció a la salut.

Planificar i prestar cures d'infermeria dirigides a persones, família o grups, orientats als resultats en salut, i avaluar-ne l'impacte mitjançant guies de pràctica clínica i assistencial, que descriuen els processos pels quals es diagnostica, tracta o cuida un problema de salut.

Ser capaç de formular hipòtesis, recollir i valorar de forma crítica la informació per a la resolució de problemes aplicant, entre d'altres, l'enfocament de gènere.

Treballar en equip, entenent aquest com a unitat bàsica en què s'integren, estructurèn i organitzen, de forma uni- o multidisciplinària i interdisciplinària, els professionals i altre personal de les organitzacions assistencials, com a forma d'assegurar la qualitat de l'atenció sanitària.

Treball fi de grau. Matèria transversal el treball de la qual es realitzarà associat a diferents matèries.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. BASES DE LA FARMACOLOGIA

LLIÇÓ 1. LA FARMACOLOGIA: CONCEPTE I OBJECTIUS

LLIÇÓ 2. FARMACODINAMIA

LLIÇÓ 3. FARMACOCINÈTICA

LLIÇÓ 4. VARIABILITAT INDIVIDUAL

LLIÇÓ 5. INTERACCIONS FARMACOLÒGIQUES

LLIÇÓ 6. LA SEGURETAT DELS MEDICAMENTS

2. LA FARMACOLOGIA EN LA PRÀCTICA INFERMERA

LLIÇÓ 7. CURES INFERMERES

*OBSERVACIÓ: els continguts d'aquesta unitat corresponen a la metodologia docent teòrica i pràctica.

3. SISTEMA NERVIÓS AUTÒNOM

LLIÇÓ 8. FARMACOLOGIA GENERAL DEL SISTEMA NERVIÓS AUTÒNOM

LLIÇÓ 9. TRANSMISSIÓ COLINÈRGICA. AGONISTES I ANTAGONISTES COLINÈRGICS

LLIÇÓ 10. TRANSMISSIÓ NORADRENÈRGICA. AGONISTES I ANTAGONISTES ADRENÈRGICS

4. MEDIADORS CEL·LULARS: ALÈRGIA. INFLAMACIÓ. DOLOR. INMUNITAT

LLIÇÓ 11. HISTAMINA I ANTIHISTAMÍNICS

LLIÇÓ 12. SEROTONINA

LLIÇÓ 13. ANTIINFLAMATORIS NO ESTEROIDEOS (AINES)

LLIÇÓ 14. ANALGÈSICS OPIOIDES

LLIÇÓ 15. GLUCOCORTICOIDES

LLIÇÓ 16. FÀRMACS IMMUNOSUPRESSORS

5. PROBLEMES CARDIOVASCULARS I SANGUÍNIS

LLIÇÓ 17. FÀRMACS DIÜRÈTICS

LLIÇÓ 18. INHIBIDORS DEL SISTEMA RENINA-ANGIOTENSINA

LLIÇÓ 19. ANTAGONISTES DEL CALCI

LLIÇÓ 20. NITRATS ORGÀNICS

LLIÇÓ 21. NORMALITZADORS DE LA VOLÈMIA I FÀRMACS UTILIZATS EN SITUASIONS DE SHOCK.

LLIÇÓ 22. FÀRMACS ANTIARRÍTMICS

LLIÇÓ 23. FÀRMACS HIPOLIPEMIANTS

LLIÇÓ 24. ANTIAGREGANTS, ANTICOAGULANTS I FIBRINOLITICS

LLIÇÓ 25. ANTIANÈMICS I FACTORS DE CREIXEMENT HEMATOPOÈTICS.

6. ALTERACIONS RESPIRATORIES

LLIÇÓ 26. FÀRMACS PER A L'ASMA, L'EPOC I ALTRES TRASTORNS RESPIRATORIS

7. ALTERACIONS DIGESTIVES

LLIÇÓ 27. FÀRMACS PER AL CONTROL DE LA SECRECIÓ D'ÀCID GÀSTRIC

LLIÇÓ 28. FARMACOLOGIA DEL VÒMIT I DE LA MOTILITAT INTESTINAL

8. PROBLEMES ENDOCRINS

LLIÇÓ 29. HORMONES TIROIDES I FÀRMACS ANTITIROÏDALS.

LLIÇÓ 30. FÀRMACS EMPLEATS EN EL TRACTAMENT DE LA DIABETIS MELITS.

LLIÇÓ 31. HORMONES SEXUALS FEMENINES. ANTICONCEPTIUS HORMONALS

LLIÇÓ 32. METABOLISME OSSI. TRACTAMENT FARMACOLÒGIC DE L'OSTEOPOROSI.

9. PSICOFARMACOLOGIA

LLIÇÓ 33. ANSIOLÍTICS I HIPNÒTICS

LLIÇÓ 34. ANTIPSICÒTICS

LLIÇÓ 35. FÀRMACS UTILITZATS EN ELS TRASTORNS DE L'ÀNIM

LLIÇÓ 36. ABÚS I ADDICCIÓ A DROGUES

10. ANESTESIA

LLIÇÓ 37. ANESTÈSICS GENERALS

LLIÇÓ 38. ANESTÈSICS LOCALS

11. ALTERACIONS NEUROLÒGIQUES

LLIÇÓ 39. FÀRMACS ANTIEPILÈPTICS I ANTICONVULSIVANTS

LLIÇÓ 40. FÀRMACS ANTIPARKINSONIANS

12. ANTIINFECCIOSOS

LLIÇÓ 41. FÀRMACS ANTIMICROBIANS: CONSIDERACIONS GENERALS

LLIÇÓ 42. FÀRMACS ANTIBACTERIANS

LLIÇÓ 43. FÀRMACS ANTITUBERCULOSOS

LLIÇÓ 44. FÀRMACS ANTIFÚNGICS

LLIÇÓ 45. FÀRMACS ANTIVIRALS

13. CREIXEMENT NEOPLÀSIC

LLIÇÓ 46. FÀRMACS ANTINEOPLÀSICS.

14. PROGRAMA DE PRÀCTIQUES EN AULA (P)

Cures infermeres. Dues sessions de 4 hores cadascuna.

1. Administració de medicaments, formes farmacèutiques, preparació i manipulació i errors de medicació.

2. Càlcul i conversió de la dosi

VOLUM DE TREBALL (HORES)**ACTIVITATS PRESENCIALS**

Activitat	Hores
Tutories	2,00
Teoria	50,00
Pràctiques a l'aula	8,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	4,00
Estudi i treball autònom	78,00
Preparació de classes	4,00
Preparació d'activitats d'avaluació	4,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

8.1. MODALITAT PRESENCIAL TEÒRICA

Classe expositiva participativa:

Les classes expositives són un element imprescindible perquè el/la estudiant adquirisca els coneixements teòrics bàsics de l'assignatura. És desitjable que l'alumnat intervinga durant les classes, per la qual cosa s'intentarà crear un ambient en l'es afavorisca el debat, i en el qual el/la estudiant tinga necessitat de preguntar i se senta còmode/a i tranquil/a fent-ho, a més d'estimular la seua participació amb diverses activitats per a aconseguir incrementar la seua implicació en l'assignatura. Les lliçons teòriques presentades en aquestes sessions estan depositades a l'aula virtual prèviament a les sessions.

Modalitat Aula Invertida

Aquesta modalitat s'aplicarà en determinades unitats temàtiques del programa L'alumnat disposarà a l'aula Virtual d'un repositori audiovisual amb els continguts necessaris per a treballar aquest temari. Amb una antelació mínima de dos dies es donarà a conèixer a l'alumnat quan es treballaran a l'aula cadascun d'aquests continguts. El dia assignat es realitzaran a l'aula activitats participatives o de treball autònom. A més el professor podrà plantejar activitats d'avaluació contínua perquè siguen realitzades pels alumnes de manera individual o en grups xicotets.

8.2. MODALITAT PRESENCIAL PRÀCTICA D'AULA

Es plantegen en quatre sessions buscant afavorir la relació entre els coneixements teòrics i la seua aplicació a la pràctica. Cada sessió consta d'una xicoteta introducció per part del professor (no més de 15-20 min). A partir d'ací es proposen una sèrie d'activitats pràctiques avaluable (qüestions, casos clínics, problemes, etc) que els alumnes han de resoldre bé de manera individual o en grups xicotets (4-6 alumnes). Per a donar suport a aquestes sessions, els estudiants disposen d'una lectura complementària sobre el tema a tractar, elaborada pel professor. En aquesta lectura també s'inclouen diferents recursos bibliogràfics que poden ajudar els alumnes a preparar les activitats proposades. Així mateix, en aquestes sessions, utilitzem vídeos, medicaments simulats i dispositius d'administració de medicaments amb la finalitat de millorar el procés d'aprenentatge.

Finalment, l'Aula virtual s'utilitza com a mitjà de comunicació entre el professorat i l'alumnat, així com per a l'intercanvi de documents i materials de suport a la docència d'ús privatiu per a l'assignatura.

AVALUACIÓ

1r bloc (80% de la nota global)

Prova escrita constituïda per 80 preguntes compostes d'un encapçalament que consisteix en una asseveració o presentació d'un problema o situació, seguit de 4 opcions de resposta, que inclouen la correcta i altres plausibles denominades de distracció. Cada resposta errònia, restarà 0,20 punts. La nota mínima per a superar la prova serà de 5 sobre 10. En aquesta prova s'avaluaran els continguts teoricopràctics de la matèria.

En cas de no aprovar una de les parts de l'examen escrit la qualificació que apareixerà en l'acta serà la nota mitjana de totes dues parts sobre 10.

La prova es divideix en dues parts, segons unitats temàtiques, perquè l'alumnat puga #presentar a la meitat o la totalitat del temari.

- Primera part: unitats temàtiques I a V.

- Segona part: unitats temàtiques VI a XIII

En el cas de suspendre alguna de les parts de l'examen escrit l'o l'estudiant, en segona convocatòria, haurà de presentar-se a la part suspesa.

2n bloc (20% de la nota global)

Aquesta qualificació sol es tindrà en compte per a la nota final si se supera la prova escrita (examen escrit aprovat).

- Pràctiques d'aula (10% de la nota global): Amb aquest percentatge de la nota, s'avaluen les diferents activitats realitzades per els/les estudiants, plantejades en els seminaris, que hauran de presentar al professor/a en el seu quadern de treball una vegada finalitzades les sessions. A més, l'assistència a aquestes sessions serà obligatòria i la seua realització és condició necessària per a aprovar l'assignatura.
- Avaluació contínua (10% de la nota global): Amb aquest percentatge de la nota, s'avaluen les diferents activitats que plantejades pel professor seran realitzades per els/les estudiants en les sessions presencials d'aula i/o de manera autònoma no presencial.

Si se suspenguera les avaluacions d'aquest 2a bloc, es plantejarà a l'alumna/o el lliurament d'un nou format d'activitats: un treball sobre un tema relacionat amb el contingut teòric de l'assignatura, en el cas de les pràctiques, o noves activitats d'avaluació contínua.

NOTA: En el cas que l'alumnat per causes justificades no puga realitzar les activitats presencials en aula (pràctiques i avaluació contínua), la nota final serà el 100% de la qualificació obtinguda en la prova escrita presencial.

OBSERVACIÓ: Els alumnes/as que estant matriculats en el curs 24 -25 van realitzar les activitats dels seminaris, o van ser avaluats d'aquestes, no és obligatori que les tornen a realitzar en el present curse 25-26.

BIBLIOGRAFIA

- Adelaida Zabalegui Yárnoz y María Lombrana Mencía. Administración de medicamentos. 4ªed. Elsevier Masson; 2024
- Philip Xiu. Lo esencial en Farmacología. 5ª ed. Elsevier España; 2019
- Linda Lane Lilley & Shelly Rainforth Collins & Julie S. Snyder. Farmacología y proceso enfermero. 9ª ed. Elsevier España; 2020
- Clive Page. Dale. Farmacología esencial. Elsevier España; 2022
- Todd W. Vanderah. Katzung. Farmacología básica y clínica. 16 ed. McGraw-Hill Education Inc.; 2024.
- Laurence L. Brunton, Björn C. Knollman. Goodman & Gilman. Las bases farmacológicas de la terapéutica 14ª ed. McGraw-Hill; 2023.

